

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-352-1-29>

ПРОБЛЕМИ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

PROBLEMS OF DIGITALIZATION OF ENTERPRISES IN UKRAINE IN CURRENT ECONOMIC CONDITIONS

Максютенко І.Є.

*кандидат економічних наук, викладач
Київського професійного коледжу «Синергія»
м. Київ, Україна*

Iryna Maksiutenko

*Candidate of Economic Sciences, Teacher
of the Kyiv Professional College "Synergia"
Kyiv, Ukraine*

На сучасному етапі господарювання в Україні, в період активної збройної агресії РФ, підприємництво України виказало немало мужність в здійсненні власної господарської діяльності. Сучасні умови функціонування довели, що за період COVID-19 підприємці України змогли прилаштуватися до використання сучасних світових інформаційно-комунікаційних технологій і здійснюють це досить ефективно, навіть ефективніше ніж в країнах «старої Європи» [1].

В довоєнний період, в Україні були певні проблеми щодо впровадження діджиталізації в підприємницькі процеси, такі як [3]:

– значні витрати на утримання цифрової інфраструктури, а саме програмного забезпечення, інформаційно-телекомунікаційного обладнання, мережі, бази даних, реалізації безпекових заходів;

– вимагає значної витрати часу для первинного запуску при впровадженні окремими суб'єктами господарювання, особливо за відсутності первинної цифровізації даних;

– необхідність у висококваліфікованих фахівцях, що повинні бути в змозі як адмініструвати існуючу цифрову систему, так і налагодити її за необхідністю, як правило такі залучення таких спеціалістів потребує значних капіталовкладень;

– постійне збільшення витрат на підвищення кваліфікації працівників або їх перепідготовку у відповідності до вимог цифрової економіки;

– негативний вплив діджиталізації бізнес-процесів на зайнятість працівників та взагалі їх необхідність у цьому процесі.

На сучасному етапі проблеми щодо впровадження діджиталізації в підприємницькі процеси докорінно змінилися. По-перше, в Україні існують райони, де відсутня можливість до використання інформаційно-телекомунікаційних засобів через активні воєнні дії, що в принципі можна вважати тимчасовим фактором. По-друге, в Україні спостерігається значний відтік кваліфікованих спеціалістів, що також загальмовує впровадження та налагодження цифрових систем на окремих підприємствах (компаніях). По-третє, спостерігається значне удорожчання запуску та обладнання цифрової інфраструктури саме з фізичної точки зору можливості його постачання з закордону та супутні витрати на це. Четверте, це проблеми державного регулювання та оподаткування прибутків, сформованих за рахунок використання високорентабельних цифрових технологій здійснення економічної діяльності у віддаленому форматі. І п'яте, це відсутність вільних фінансових коштів для вдосконалення чи впровадження цифрових технологій в бізнес-процеси суб'єктів підприємництва.

Підприємці активно працюють максимально застосовуючи цифрові технології в таких сферах як [5]:

- банківські розрахунки та банківська сфера;
- діяльність на різних видах ринків;
- оптимізація виробництва;
- підвищення продуктивності праці та її цифровізація;
- комерційні бізнес-процеси;
- підбір та навчання персоналу;
- трансформація бізнесу в процеси життєдіяльності суспільства.

Цифрова трансформація – це впровадження новітніх технологій у бізнес-процеси компанії. Вона полягає у трансформації технологій, даних, процесів і організаційних структур. Цей підхід передбачає не тільки впровадження новітнього обладнання та програмного забезпечення, а й кардинальну зміну підходу до управління, корпоративної структури та зовнішніх комунікацій.

Це сформує пропорційні результати на всіх рівнях, збільшення продуктивності праці окремих співробітників і підвищення задоволеності клієнтів. Це допоможе компанії завоювати репутацію прогресивної компанії, яка заслуговує на довіру.

Перед корпоративним менеджментом в умовах цифровізації стоять такі завдання [7]:

- зміна бізнес-процесів компанії на основі новітніх цифрових технологій;
- підтримання високого рівня знань управлінської команди компанії та експертів у новітніх технологічних галузях;
- підтримання високого рівня готовності до зміні викликів зовнішнього середовища.

Розглядаючи дані процеси, необхідно зазначити, що підприємці в своїй діяльності оперують факторами внутрішнього і зовнішнього середовища, і прагнуть в процесі цієї діяльності отримати найбільший ступінь впливу на дані фактори, навіть в тій сфері, що раніш вважалася взагалі неконтрольованою для підприємців, а саме зовнішнє середовище непрямої взаємодії.

Безумовно, в процесі діджиталізації український бізнес отримує ряд суттєвих переваг не лише економічного характеру, як то: підвищення конкурентоспроможності, продуктивності, рентабельності, вихід на нові ринки збуту, оптимізація кількості персоналу [2]; але й сприяє соціальному вдосконаленню бізнесу.

Це може реалізуватися через:

- вивід підприємницької діяльності з тіньової економіки, проведення розрахунків в електронній формі;
- збільшення кількості контактів з клієнтами та споживачами, що дасть можливість підприємцю не лише повніше усвідомити їх характер споживчих переваг, але й наблизити свою послугу до клієнтів;
- надійне збереження як комерційної, так і особистої інформації, захист інтересів клієнтів;
- збільшення поінформованості зацікавлених осіб (стейкхолдерів) про діяльність підприємства (компанії), що дозволить сформувати її позитивний імідж в суспільстві, зменшити витрати на рекламу;
- цифрову взаємодію з державними органами, що свідчитиме про максимальну прозорість бізнесу.

Для споживачів важливо відчуття їх участі в економічному та соціальному житті суспільства.

Діджиталізація зачіпає різні види інформаційних процесів у соціально-економічній, науковій і технологічній сферах. Як на макро, так і мікрорівні господарювання доцільно сформувати «стратегію, засновану на впровадженні інформаційних систем і технологій для підвищення ефективності всіх видів діяльності, поліпшення умов праці та якості життя» [4].

Значення інформаційної підтримки зростає у зв'язку з постійним збільшенням обсягу інформації для прийняття управлінських рішень. У зв'язку з цим програмне забезпечення для пошуку та опрацювання інформації постійно оновлюється та ускладнюється, а отже потребує інвестицій і додаткових навичок. Бізнес-аналітика та штучний інтелект, що функціонують у програмному забезпеченні, дають змогу керівникам проєктів застосовувати масиви даних у своїй творчій роботі [8].

Основними особливостями управління підприємством в умовах цифровізації є: управління процесами на основі використання автоматизованих технологій обробки, аналізу та прогнозування великих масивів даних; отримання та обробка даних у режимі реального часу; прискорення прийняття рішень; інтерактивність середовища і швидка реакція на зміни; орієнтація на конкретних користувачів; формування цифрової екосистеми [6].

В епоху цифровізації економісти та менеджери сучасних компаній мають дивитися в майбутнє під кутом стратегічного мислення. Менеджмент має адаптуватися до сучасних викликів і нових філософських підходів та трансформувати свої функції аналізу, планування, організації та управління бізнесом відповідно до умов і характеристик зовнішнього середовища.

Література:

1. Грибіненко О. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації. *Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 16. С. 35–37. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/es_n/article/view/3523/3197.

2. Диба М.І., Гернего Ю.О. Діджиталізація економіки: світовий досвід та можливості розвитку в Україні. *Фінанси України*. 2018. № 7. С. 50–63.

3. Діджиталізація. DW. DW.COM. URL: <https://www.dw.com/uk/діджиталізація/t47168398>

4. Жосан Г. Стан розвитку діджиталізації в Україні. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 1. Ч. 2. С. 44–52.

5. Коробка С.В. Діджиталізація підприємницької діяльності. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2021. № 100. С. 88–96.

6. Король С.Я., Польовик Є.В. Діджиталізація економіки як фактор професійного розвитку. *Modern Economics*. 2019. № 18. С. 67–73. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/digitization-of-the-economy-as/>

7. Ляшенко В.І., Вишневський О.С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія. НАН України, Інститут економіки промисловості. Київ, 2018. 252 с.

8. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-digitalcompass-2030_en.pdf

9. Digitization, digitalization and digital transformation: the differences. i-SCOOP. URL: <https://www.i-scoop.eu/digital-transformation/digitization-digitalization-digitaltransformation-disruption/>